

Lipińska, Weronika / Pytlak, Monika

Wybrane czynniki wpływające na decyzje dotyczące wyboru szkoły średniej na przykładzie liceów ogólnokształcących w Grodzisku Mazowieckim, Pruszkowie i Warszawie

Rocznik Żyrardowski 7, 467-494

2009

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Weronika Lipińska, Mariola Pytlak

Wybrane czynniki wpływające na decyzje dotyczące wyboru szkoły średniej na przykładzie liceów ogólnokształcących w Grodzisku Mazowieckim, Pruszkowie i Warszawie

Wstęp

Podstawową zasadą współczesnej edukacji jest zapewnienie dostępności do kształcenia i wyrównywanie szans. Normy prawa międzynarodowego i krajowego uznają prawo do edukacji jako podstawowe prawo człowieka. Znaczenie wykształcenia i edukacji we współczesnym świecie wzrasta bardzo dynamicznie, obejmując coraz szersze kręgi społeczeństwa, przy czym wzrost deklaracji edukacyjnych uwarunkowany jest dochodami rodzin, wykształceniem rodziców, statusem społeczno-ekonomicznym gospodarstwa domowego. Nie bez znaczenia jest również sama szkoła, jej oferta edukacyjna oraz poziom nauczania.

Wybór szkoły jest jedną z ważniejszych decyzji wpływających na życie dziecka. Szkołę podstawową i gimnazjum wybierają najczęściej rodzice, kierując się z jednej strony obowiązującą rejonizacją, z drugiej – opiniami na temat placówek oświatowych i rytmem życia zawodowego. W przypadku szkoły średniej rola rodzica ograniczona zostaje do roli doradcy, a decyzję podejmuje najczęściej uczeń. Rodzice nadal jednak mają duże możliwości oddziaływania na aspiracje swoich dzieci – przez prowadzone rozmowy, podsuwane dziecku lektury, rozwijanie zainteresowań. Wszystko to sprawia, że podjęcie decyzji o wyborze szkoły średniej jest dla dziecka bardzo trudne. Na decyzję tę pływa wiele czynników, wśród których obok nacisków osób bliskich lub znajomych (w kierunku akceptowanym jednocześnie przez rodziców), najczęściej wymieniane są: jakość informacji dotyczących sieci szkół, utrudnienia związane z rekrutacją do szkół (egzamininy wstępne, ograniczona ilość miejsc), osobowość ucznia oraz jego możliwości intelektualne¹.

¹ A. Janowski, *Aspiracje młodzieży szkół średnich*, Warszawa, PWN 1977; B. Krzeszewska, *Współpraca szkoły z rodzicami w przygotowaniu uczniów do wyboru zawodu*, Warszawa, WSiP 1989; J. Sowa, *Rodzina a wybór zawodu*, „Rodzina i Szkoła”, nr 4, 1986.

Ze względu na duże znaczenie dokonanego przez młodego człowieka wyboru, temat ten był szeroko omawiany przez nauczycieli i psychologów². W zakres poruszanej w literaturze tematyki wpisuje się również badanie W. Lipińskiej, w którym podjęta została próba wskazania, jakie czynniki decydowały o wyborze szkoły średniej. Przeprowadzone w trzech liceach ogólnokształcących badanie ankietowe pozwalają jednocześnie na wskazanie zależności dokonywanych wyborów od wielkości miasta, w której szkoła jest położona.

1. Cel i zakres badania

Celem głównym badania przeprowadzonego w marcu 2007 roku było określenie czynników wpływających na decyzje młodzieży dokonującej wyboru szkoły średniej. Aby założony cel mógł zostać osiągnięty, w trakcie badania wytyczonych i zrealizowanych zostało szereg celów szczegółowych. Pozwoliły one na określenie:

- 1) zasięgu terytorialnego szkół biorących w badaniu (przez analizę pochodzenia terytorialnego jej uczniów),
- 2) czynników (pierwszo- i drugoplanowych) decydujących o wyborze szkoły średniej (w tym również wpływu poziomu wykształcenia rodziców),
- 3) renomy szkoły, poprzez analizę liczby punktów uzyskanych przez uczniów po ukończeniu gimnazjum, branych pod uwagę podczas rekrutacji wstępnej do danej szkoły,
- 4) poziomu nauczania w szkole, poprzez samoocenę uczniów (liczbę najniższych ocen z przedmiotów nauczanych w szkole oraz uzyskiwane postępy w nauczaniu języka angielskiego).

Biorąc pod uwagę wszystkie wyżej wymienione cele, na teren badania wybrane zostały trzy szkoły średnie położone na terenie aglomeracji warszawskiej:

- XXXIII Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika w Warszawie (ul. Bema w dzielnicy Wola),
- Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki w Pruszkowie,
- Liceum Ogólnokształcące w Grodzisku Mazowieckim.

W każdej z nich kwestionariusze wypełniało 100 uczniów klas pierwszych i drugich o różnym profilu kształcenia. Ze względu na bezpośrednie zaangażowanie przeprowadzającej badanie, żaden z kwestionariuszy nie posiadał wad wykluczających go z dokonywanej analizy.

² Zobacz np.. M. Lipiak, *Gimnazjalista wybiera szkołę średnią. Charakterystyka sytuacji podejmowania decyzji edukacyjno-zawodowych przez młodzież*, „Gazeta Szkolna” nr 18 z dnia 4.05.2005; M. Matuszczak, *Co cię czeka, gimnazjalisto*, „Edukacja i Dialog”, nr 9–10 (132–133) listopad–grudzień 2001.

Tabela 1. Charakterystyka porównawcza szkół biorących udział w badaniu

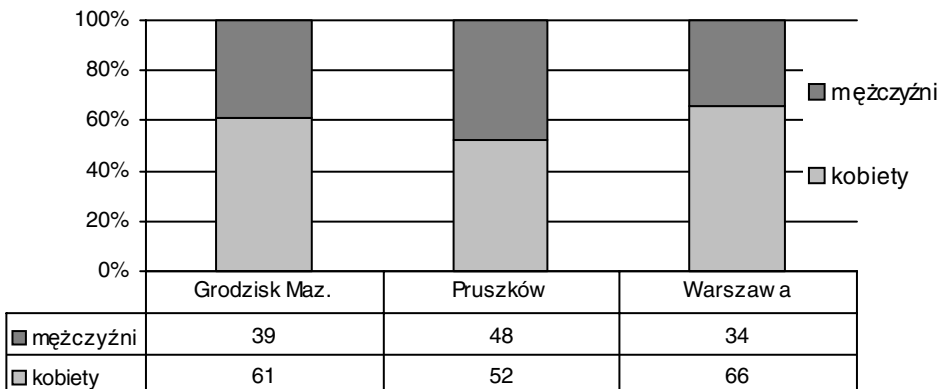
Liceum Ogólnokształcące w Grodzisku Mazowieckim	Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki w Pruszkowie	XXXIII Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika w Warszawie
kierunek kształcenia i wiodący przedmiot		
<ul style="list-style-type: none"> • rozszerzona edukacja geograficzno-lingwistyczna • rozszerzona edukacja lingwistyczna • rozszerzona edukacja humanistyczna • rozszerzona edukacja matematyczno-informatyczna • rozszerzona edukacja kulturowo-społeczna 	<ul style="list-style-type: none"> • humanistyczna: na poziomie rozszerzonym język polski, historia i wiedza o kulturze, pozostałe na poziomie podstawowym, w tym dwa języki obce nowożytne: język angielski – jako kontynuacja nauczania języka obcego z gimnazjum i język włoski; przedmiot dodatkowy to język łaciński • klasa o ukierunkowaniu lingwistyczno-kulturowym: język angielski (jako kontynuacja nauczania języka obcego z gimnazjum) oraz wiedza o społeczeństwie i geografia; • klasa o ukierunkowaniu europejskim: geografia i matematyka; • klasa o ukierunkowaniu matematyczno-informatycznym: matematyka, fizyka i informatyka; • klasa o ukierunkowaniu przyrodniczo-chemicznym: biologia i chemia; przedmiot dodatkowy to język łaciński; • klasa o ukierunkowaniu społeczno-prawnym: historia i wiedza o społeczeństwie; dodatkowym od klasy II są zajęcia z zagadnień społeczno-prawnych; 	<ul style="list-style-type: none"> • Wszystkie oddziały są dwujęzyczne z językiem angielskim • matematyczno-fizyczny (poszerzony program matematyki i fizyki), • przyrodniczy (poszerzony program biologii, chemii, fizyki i częściowo matematyki), • matematyczno-społeczny (poszerzony program matematyki, historii, geografii), • humanistyczno-społeczny (poszerzony program j. polskiego, historii, geografii i wiedzy o społeczeństwie), • pre-IB (klasa dla kandydatów planujących ubieganie się o przyjęcie do programu Matury Międzynarodowej)
57 nauczycieli w 14 klasach LO i 10 Technikum Gastronomicznego	• 48 nauczycieli, w 18 oddziałach	• 57 nauczycieli (w tym 7 jest jednocześnie pracownikami Uniwersytetu Warszawskiego, 562 uczniów w 18 oddziałach
Dodatkowa oferta szkoły		
	<ul style="list-style-type: none"> • Zajęcia językowe z native speakers, obóz językowy w Londynie. • Obozy zimowe i letnie. • Zajęcia integracyjne z pedagogiem dla klas I. • Zajęcia laboratoryjne z chemii na Politechnice Warszawskiej. • Lekcje muzealne, zajęcia z wykorzystaniem różnych zasobów kultury i technik informacyjnych 	Od 1993 roku w XXXIII Liceum Ogólnokształcącym im. M. Kopernika w Warszawie funkcjonują klasy przygotowujące do Matury Międzynarodowej – International Baccalaureate (IB). W maju 2005 już dziesiąty rocznik maturzystów przystąpił do tego egzaminu – ostatni rocznik zdał maturę ze średnim wynikiem 37 punktów (znacznie powyżej średniej światowej). W dziesięcioletniej historii IB dyplomy IB otrzymało 273 absolwentów, a 41

	<ul style="list-style-type: none"> • wyjazdy dydaktyczne, wyjazdy-seminaria polonistyczno-historyczne. 	<p>z nich zdobyło 40 punktów i więcej na 45 możliwych. Studiują w Polsce, Austrii, Belgii, Francji, Holandii, Niemczech, Stanach Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii, Włoszech. Liceum zdobyło drugie miejsce w Rankingu Liceów Warszawskich 2008 zorganizowanym przez czasopismo Perspektywy. Drugie miejsce w następujących podrankingach: rekrutacja na wyższe uczelnie (w tym: SGH – 2 pozycja, Akademia Medyczna – 2 pozycja, Uniwersytet Warszawski – 5 pozycja) oraz zdawalność matury na poziomie rozszerzonym</p>
--	---	---

Źródło: www.zs1.grodzisk.pl; www.kosciuch.pruszkow.pl; www.kopernik.edu.pl/polish/html.

2. Ogólna charakterystyka populacji

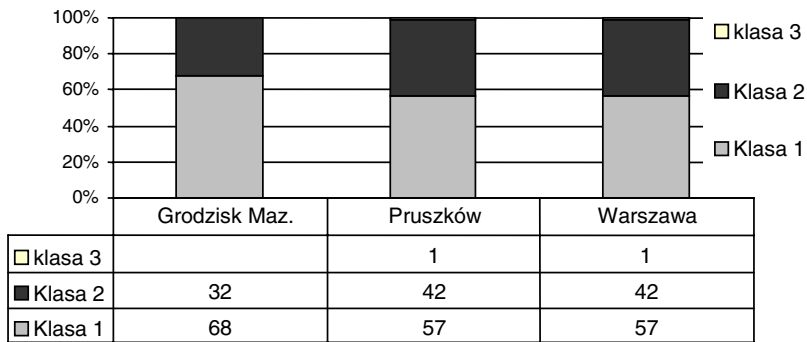
Autorka badania, biorąc pod uwagę główny cel jego przeprowadzenia, ograniczyła w zasadniczy sposób pytania wstępne. Charakterystyka populacji biorącej udział w badaniu dotyczyć będzie zatem tylko płci respondentów, ich wieku, klasy do której uczęszczają (pierwsza, druga) oraz poziomu wykształcenia rodziców.

Rys. 1. Respondenci według płci³

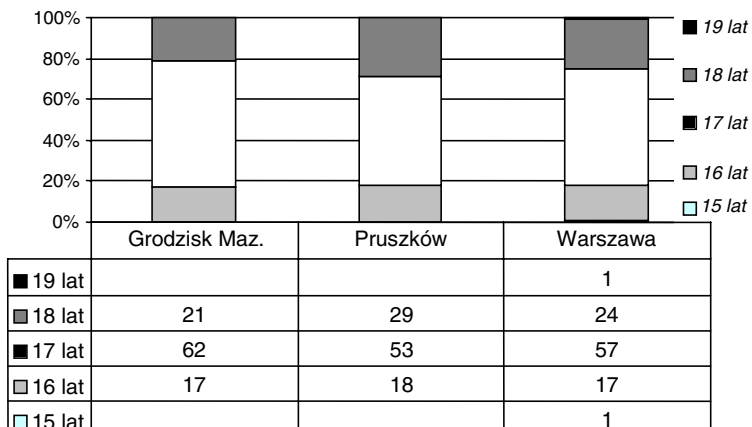
W badaniu w większości brały udział kobiety, przy czym najbardziej wyrównana struktura respondentów występowała w liceum w Pruszkowie (rys. 1).

³ Wartości w tej i pozostałych tabelach i rysunkach podane są w odsetkach ogólnej liczby respondentów.

Rys. 2. Klasa, do której uczęszczają respondenci

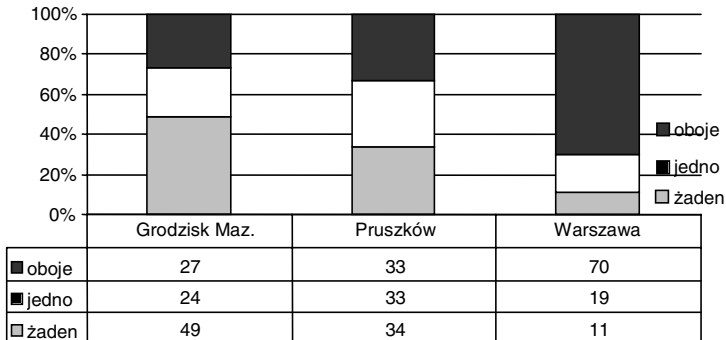
We wszystkich analizowanych szkołach stosunkowo wyrównana była również struktura respondentów według wieku. Wśród ankietowanych przeważali uczniowie klas pierwszych, przy czym największy ich odsetek uczestniczył w badaniu w liceum grodziskim (rys. 2). O ile mogło to wywrzeć wpływ na dokonywaną w dalszej części analizę wyników nauczania, to nie spowodowało znacznych rozbieżności w strukturze respondentów określonej według ich wieku (rys. 3). We wszystkich trzech szkołach największą grupę ankietowanych stanowiły bowiem osoby w wieku 17 lat.

Rys. 3. Respondenci według wieku

Pytanie o wykształcenie rodziców sformułowane zostało w nietypowy dla badań społecznych sposób. Wychodząc z założenia, że aspiracje dzieci mogą być zależne od pozycji rodziców, a dominującą rolę w rozwoju innowacyjności i kreatywności uczniów pełni wysokie wykształcenie ich

rodziców, analiza ograniczona została tylko i wyłącznie do posiadanego wykształcenia wyższego.

Rys. 4. Wykształcenie rodziców (Ilu Twoich rodziców/opiekunów ma wyższe wykształcenie?)

Podczas analizy uzyskanych wyników okazało się, że im dalej od Warszawy, tym odsetek rodziców z wykształceniem wyższym wśród rodziców respondentów był niższy. I tak wśród uczniów liceum warszawskiego tylko 11% rodziców nie posiadało wykształcenia wyższego, przy czym wśród pozostałych dominowały rodziny, w których wyższe wykształcenie mieli oboje rodzice (70%). W Pruszkowie odpowiedzi rozłożyły się w miarę równomiernie – wykształcenia wyższego nie miało 34% rodziców, a wśród pozostałych w równej części uzyskało je oboje rodziców lub co najmniej jedno z nich. Najniżej wykształceni okazali się rodzice dzieci uczęszczających do liceum w Grodzisku Maz. – niemal połowa z nich nie miała w chwili badania wykształcenia wyższego i tylko w 27% rodzin uzyskali ten poziom oboje rodzice.

Na taki rozkład odpowiedzi miało zapewne wpływ miejsce zamieszkania uczniów biorących udział w badaniu. Analiza tego czynnika stanowi treść dalszej części opracowania.

3. Czynniki wpływające na wybór szkoły średniej

3.1. Pochodzenie terytorialne uczniów i jego wpływ na wybór szkoły średniej

Szkoły podstawowe i gimnazja są najczęściej szkołami rejonowymi – oznacza to, że aby dziecko mogło uczęszczać do danej placówki, musi

mieszkać w obwodzie jej „przypisanym”⁴. W przypadku szkół ponadgimnazjalnych (szkoły zawodowe, licea, technika) młodzież ma możliwość wyboru dowolnej placówki. Dlatego też punktem wyjścia do dalszych rozważań stanie się określenie pochodzenia terytorialnego uczniów biorących udział w badaniu. Tym samym wyznaczona zostanie mapa zasięgu terytorialnego omawianych szkół, a przez to ich atrakcyjność dla młodzieży kończącej gimnazjum.

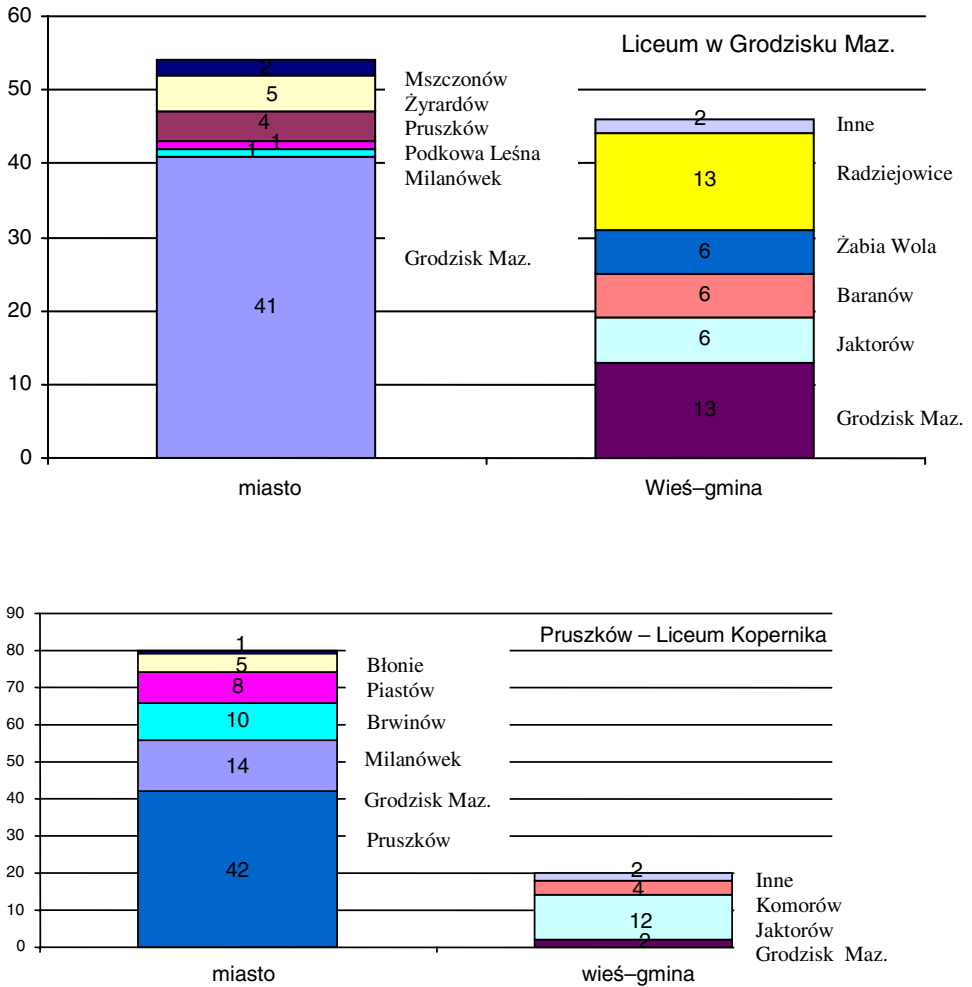
Odpowiedzi udzielone przez uczniów zobrazowane zostały na trzech diagramach rysunku 5. Miejsce zamieszkania uczniów podzielone zostało wstępnie na dwie kategorie – miasto i wieś, przy czym w tym ostatnim przypadku przeprowadzona została dalsza agregacja do poziomu gminy, w której dana wieś się znajduje⁵.

Na podstawie uzyskanych wyników można stwierdzić, że:

1. Analizowane szkoły w stosunkowo dużym stopniu realizują funkcję wewnętrzną miasta, w której mieści się ich siedziba – największą grupę uczniów w każdej z nich stanowi miejscowa młodzież. Widoczna jest przy tym zależność wielkości miasta i odsetka młodzieży pochodzącej z danej miejscowości – od 41% w Grodzisku Maz., do 60% w Warszawie.
2. Atrakcyjność szkoły i jej zasięg w bezpośredni sposób związane są z wielkością miasta – im większe jest miasto, tym bardziej przyciąga młodzież pochodzenia miejskiego. Wyznaczają to jednocześnie wyraźnie widoczne różnice w pełnionej roli egzogenicznej – najmniejszy Grodzisk Maz. jest ośrodkiem edukacyjnym znacznie bardziej atrakcyjnym dla mieszkańców wsi współtworzących gminę Grodzisk Maz. (13%) oraz sąsiednich gmin (33%) niż dla młodzieży mieszkającej w sąsiednich miastach (13%). Wśród uczniów liceum pruszkowskiego przeważa młodzież mieszkająca w sąsiednich ośrodkach – tylko co piąty uczeń biorący udział w badaniu pochodził ze wsi.

⁴ Dyrektorzy publicznych szkół podstawowych i gimnazjów kontrolują spełnianie obowiązku szkolnego przez dzieci zamieszkujące w obwodach tych szkół, a gmina kontroluje spełnianie obowiązku nauki przez młodzież w wieku 16–18 lat.

⁵ W czterech przypadkach nie udało się ustalić, w jakiej gminie znajduje się miejscowość podana przez ucznia, dlatego też zostały one uwzględnione w pozycji „inne”.

Rys. 5. Pochodzenie terytorialne uczniów uczących się w szkole w Grodzisku Maz. i Pruszkowie

3. W przypadku liceum warszawskiego 40% respondentów pochodzi spoza stolicy, przy czym podobnie jak w przypadku Pruszkowa, co piąty respondent pochodził ze wsi (tab. 2). O ile jednak w pozostałych dwóch miastach wszyscy pozamiejscowi uczniowie dojeżdżali do szkoły ze swojej rodzinnej miejscowości, o tyle w Warszawie niemal połowa z nich

mieszkała tymczasowo w stolicy (12 spośród 18 respondentów pochodzących z miasta oraz 10 z 22 mieszkańców podwarszawskich wsi)⁶.

Tabela 2. Miejsce zamieszkania uczniów Liceum Ogólnokształcącego im. M. Kopernika

Dzielnice Warszawy		Inne miasta			Tereny wiejskie (gmina)		
		razem		w tym czasowo w Warszawie	razem		w tym czasowo w Warszawie
Bemowo	12	Ostrołęka	3	3	Izabelin	3	1
Wola	7	Ożarów Maz.	3	3	Stare Babice	3	-
Bielany	5	Piaseczno	2	-	Lesznowola	3	1
Ursus	4	Pruszków	2	-	Brwinów	3	-
Włochy	4	Błonie	1	-	Ożarów Maz.	2	2
Żoliborz	4	Nasielsk	1	1	Kampinos	2	1
Ursynów	4	Ząbki	1	-	Dębe Wielkie	1	1
Ochota	3	Siedlce	1	1	Michałowice	1	-
Targówek	3	Gołdap	1	1	Inne	4	4
Białołęka	3	Pułtusk	1	1			
Śródmieście	3	Bielsk Podlaski	1	1			
Praga	2	Lublin	1	1			
Okęcie	2						
Mokotów	1						
Koło	1						
Wilanów	1						
Natolin	1						
Razem	60		18	12		22	10

Tabela 1: Pochodzenie terytorialne uczniów uczących się w szkole w Warszawie

3.2. Wyniki uzyskane w gimnazjum jako czynnik warunkujący wybór szkoły średniej

Miejsce zamieszkania ucznia decydowało w znaczący sposób o usytuowaniu gimnazjum, które ukończył przed podjęciem nauki w szkole średniej. I tak na pytanie *Do jakiego gimnazjum uczęszczałeś przed liceum? (podaj numer, nazwę gimnazjum i miejscowość)* uzyskano następujący rozkład odpowiedzi:

⁶ Wola – 3 osoby, Powiśle – 7, Ursus – 4, Włochy – 2, Ochota – 2, Śródmieście – 2, Okęcie – 1, Mokotów – 1.

	w tym samym mieście	w innym mieście	na wsi
Grodzisk Maz.	53	18	29
Pruszków	44	44	12
Warszawa	76	17	7

Miejsce ukończenia gimnazjum może mieć wpływ na wyniki uzyskane podczas egzaminu gimnazjalnego oraz generalną punktację po ukończeniu gimnazjum. I chociaż przeprowadzone badanie nie pozwala na wyciąganie pewnych wniosków, należy zwrócić uwagę na istniejące różnice w poziomie wykształcenia uczniów szkół wiejskich i miejskich. Mimo że utworzenie gimnazjów miało być szansą głównie dla terenów wiejskich i sposobem na wyrównanie szans edukacyjnych⁷, to nadal ujawniane jest ogromne zróżnicowanie warunków kształcenia młodzieży wiejskiej i miejskiej. Z tego też pewnie powodu znaczna część uczniów szkół podstawowych mieszkających na wsi i planujących w przyszłości naukę w warszawskich liceach, kończyła gimnazja w stolicy lub też innym mieście – tylko 7 spośród 22 respondentów z Kopernika pochodzących ze wsi kończyło gimnazjum wiejskie. W przypadku dwóch pozostałych szkół wielkości te są znacznie mniejsze, przy czym istotnym powodem nauki w mieście jest brak gimnazjów na terenie gminy Grodzisk Maz.⁸

Reforma systemu edukacji, która dokonała się w naszym kraju w 1999 roku, objęła również wprowadzenie nowego, spójnego i bardziej zobiektywizowanego systemu oceniania. Oprócz istniejącego systemu oceniania wewnątrzszkolnego⁹, wprowadzone zostało ocenianie zewnętrzne, prowadzone przez instytucje zewnętrzne wobec szkoły – Centralną Komisję Egzaminacyjną i komisje okręgowe w oparciu o ogólnopolskie wymagania egzaminacyjne, zawarte w standardach wymagań będących podstawą przeprowadzania sprawdzianu i egzaminów¹⁰. W tym kon-

⁷ Każde dziecko, niezależnie od miejsca zamieszkania, będzie uczniem gimnazjum – szkoły właściwie wyposażonej, posiadającej dobrze przygotowaną kadrę i odpowiednio przygotowaną bazę. W takich warunkach uczniowie będą dobrze przygotowani do nauki w szkołach średnich – czytamy w „Bibliotece Reformy” wydanej przez MEN w 1998 roku.

⁸ Dzieci z północno-zachodniej części gminy dowożone są do Gimnazjum nr 1 w dzielnicy Łąki, południowo-wschodniej – do Gimnazjum nr 1 w centrum Grodziska Maz.

⁹ Ocenianie wewnątrzszkolne prowadzone jest przez nauczycieli uczących uczniów w oparciu o opracowane przez nich wymagania, wynikające z realizowanych programów nauczania. Ocenianie to dotyczy osiągnięć edukacyjnych uczniów, a jego ideaą jest wspieranie rozwoju ucznia.

¹⁰ Standardy określone są przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania i ogłoszone w rozporządzeniach. Ocenianie to jest aktem podsumowującym określony etap kształcenia.

tekście analizie poddane zostały wyniki uzyskane przez uczniów liceów w ich poprzednich szkołach. Na początek, respondenci zapytani zostali o liczbę punktów uzyskanych na teście gimnazjalnym. Egzamin gimnazjalny składa się z dwóch części: pierwsza obejmuje wiadomości i umiejętności z zakresu przedmiotów humanistycznych¹¹; druga – wiadomości i umiejętności z zakresu przedmiotów matematyczno-przyrodniczych¹². Łącznie gimnazjalista może uzyskać na nim 100 punktów (50 z każdej części). Liczba punktów uzyskana na tym egzaminie nie ma co prawda wpływu na ukończenie szkoły¹³, ale ma znaczenie selekcyjne, jest bowiem brana pod uwagę przez szkoły ponadgimnazjalne przy przyjmowaniu uczniów do tych szkół.

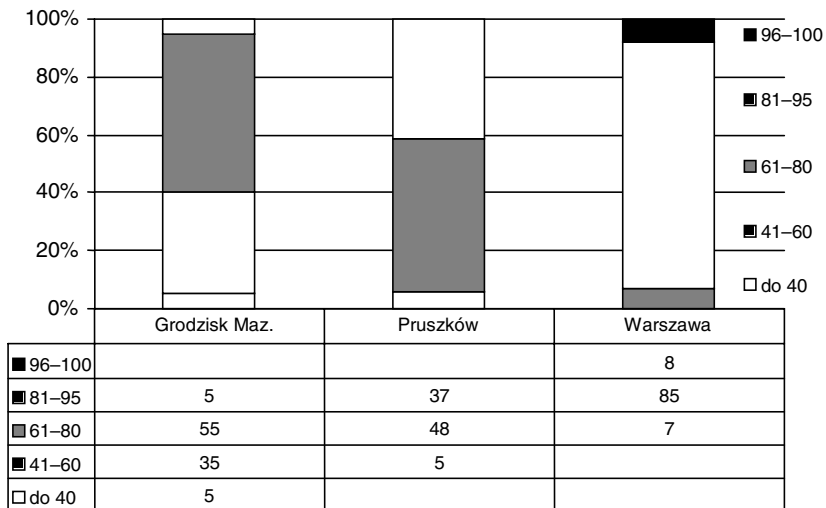
Wyniki uzyskane przez uczniów poszczególnych liceów ilustruje rys. 6. Widać na nim w wyraźny sposób dysproporcje istniejące między szkołami – aby dostać się do warszawskiego liceum, uczeń musiał zdobyć na egzaminie co najmniej 76 punktów, przy czym udział uczniów, którzy uzyskali ten minimalny poziom w ogólnej liczbie przyjętych sięgał zaledwie 7%. Dla porównania, dolna granica przyjęcia ucznia do szkoły w Pruszkowie spadła do 41 punktów, w Grodzisku Maz. – jeszcze niżej (31–40 punktów). Jednocześnie w Pruszkowie i Grodzisku Maz. wyraźnie obniżona została górna granica osiąganych wyników, przy czym w Pruszkowie najwyższy poziom 91–95 punktów uzyskało 37% respondentów, w Grodzisku Maz. – zaledwie 5%. Oznacza to, że do grodziskiego liceum trafiają gimnazjaliści stosunkowo słabi i przeciętni, którzy mają relatywnie niewielkie szanse na naukę w liceach w Pruszkowie i Warszawie.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (DzU Nr 83 poz. 562) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie standardów wymagań, będących podstawą przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów (DZU Nr 157, poz. 1102).

¹¹ Z języka polskiego, historii, wiedzy o społeczeństwie, plastyki, muzyki oraz uwzględnia ścieżki edukacyjne: filozoficzną, regionalną – dziedzictwo kulturowe w regionie, czytelnictwem i medialną, europejską, kulturę polską na tle tradycji śródziemnomorskiej.

¹² Z matematyki, biologii, geografii, chemii, fizyki i astronomii oraz uwzględnia ścieżki edukacyjne: filozoficzną, prozdrowotną, ekologiczną, czytelnictwem i medialną, regionalną – dziedzictwo kulturowe w regionie, europejską, obronę cywilną <http://www.cke.edu.pl/index.php?option=content&task=view&id=137&Itemid=108>.

¹³ Nawet wówczas, gdy wynik będzie zerowy, gimnazjalista ukończy szkołę (pod warunkiem, że w wyniku klasyfikacji końcowej z obowiązkowych zajęć edukacyjnych uzyska ocenę klasyfikacyjną wyższą od oceny niedostatecznej).

Rys. 6. Liczba punktów uzyskanych przez respondentów podczas egzaminu gimnazjalnego

Po ukończeniu gimnazjum uczeń oprócz 100 punktów uzyskanych na egzaminie gimnazjalnym ma szansę otrzymać kolejne 100 punktów za uzyskane oceny z języka polskiego i trzech wybranych przedmiotów kierunkowych, uzyskaną średnią oraz osiągnięcia pozaszkolne (konkursy kuratorskie i osiągnięcia sportowe i artystyczne)¹⁴. Dodatkowo, w renomowanych szko-

¹⁴ Łącznie za stopnie i inne osiągnięcia wymienione na świadectwie można maksymalnie otrzymać 100 punktów. Przeliczone na punkty oceny z języka polskiego i trzech wybranych zajęć edukacyjnych (18 pkt – celujący, 14 pkt – bardzo dobry, 10 pkt – dobry, 6 pkt – dostateczny, 2 pkt – dopuszczający), wybrane zajęcia edukacyjne (język obcy obowiązkowy, po dwa przedmioty kierunkowe dla poszczególnych klas – dla klasy o ukierunkowaniu humanistycznym: stopnie z historii i wiedzy o społeczeństwie; lingwistyczno kulturowym: stopnie z wiedzy o społeczeństwie i geografii; matematyczno-informatycznym: stopnie z matematyki i fizyki; przyrodniczo-chemicznym: stopnie z biologii i chemii; europejskim: stopnie z matematyki i geografii; społeczno-prawnym: stopnie z historii i wiedzy o społeczeństwie), za świadectwo ukończenia gimnazjum z wyróżnieniem kandydat otrzymuje 2 punkty, do 6 punktów za średnią arytmetyczną (zaokrągloną do dwóch miejsc po przecinku) z obowiązkowych zajęć edukacyjnych i dodatkowych zajęć edukacyjnych, wymienionych w świadectwie ukończenia gimnazjum oraz religii lub etyki. Przeliczone na punkty są również osiągnięcia ucznia wymienione w świadectwie ukończenia gimnazjum: 14 punktów za tytuł finalisty w co najmniej jednym konkursie organizowanym przez kuratora oświaty, co najmniej na szczeblu wojewódzkim lub za udział w II etapie olimpiady organizowanej według zasad określonych rozporządzeniem MENiS (DzU 2002/13/125); za osiągnięcia sportowe lub artystyczne co najmniej na szczeblu wojewódzkim lub powiatowym można maksymalnie uzyskać 4 punkty (na szczeblu wojewódzkim: 4 pkt – za zajęcie miejsca od I–VI, (razem nie więcej niż 4 punkty, na szczeblu powiatowym: 2 pkt – za zajęcie miejsca od I–III, razem nie więcej niż 2 punkty), 2 punkty za inne osiągnięcia, odnotowane w świadectwie ukończenia gimnazjum.

łach warszawskich, kwalifikacja odbywa się również w oparciu o dodatkowy egzamin wstępny, pozwalający na ocenę umiejętności wymaganych przez szkołę. I tak, podstawą przyjęcia kandydata do Liceum Kopernika jest spełnienie dwóch warunków¹⁵: pozytywne zaliczenie sprawdzianu uzdolnień kierunkowych (j. angielski – część pisemna i ustna)¹⁶ oraz uzyskanie kwalifikującej do Liceum liczby punktów określonych w „kryteriach przyznawania punktów” albo posiadanie tytułu laureata lub finalisty ogólnopolskich olimpiad przedmiotowych lub laureata konkursów o zasięgu wojewódzkim i ponadwojewódzkim, określonych w załączniku do Zarządzenia Mazowieckiego Kuratora Oświaty¹⁷.

Uczniowie zapytani zostali zatem o ogólną liczbę punktów uzyskanych po ukończeniu gimnazjum. Pozwoli to określić dolną granicę wymagań stawianych przez szkołę oraz atrakcyjność poszczególnych liceów dla uczniów ponadprzeciętnych, wyróżniających się aktywnością pozaszkolną. Z uzyskanych wyników (rys. 7) wyciągnąć można następujące wnioski:

- im mniejsze miasto, tym łatwiej dostać się do szkoły średniej. W przypadku liceum w Grodzisku Maz. 7% respondentów uzyskało wynik niższy niż 100 punktów, podczas gdy uczniowie przyjęci do liceum w Pruszkowie musieli uzyskać co najmniej 101 punktów. Niestety konstrukcja ankiety nie określa liczby punktów zdobytych w dodatkowym egzaminie przeprowadzonym w Liceum Kopernika, ale przyjmując nawet, że wszyscy respondenci uzyskali maksymalną liczbę punktów (czyli 16), dolna granica uzyskanych w gimnazjum punktów warunkujących przyjęcie sięgała 125 punktów.
- dobrzy uczniowie, uzyskujący wysokie oceny w gimnazjum i wykazujący wysoką aktywność w konkursach i olimpiadach zdecydowanie wybierali warszawskie liceum Kopernika. O ile bowiem górna granica uzyskanych

¹⁵ Rozporządzenie MENiS z dnia 20 lutego 2004 r. w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do szkół publicznych oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych (DzU z 2004 r. Nr 26, poz. 232).

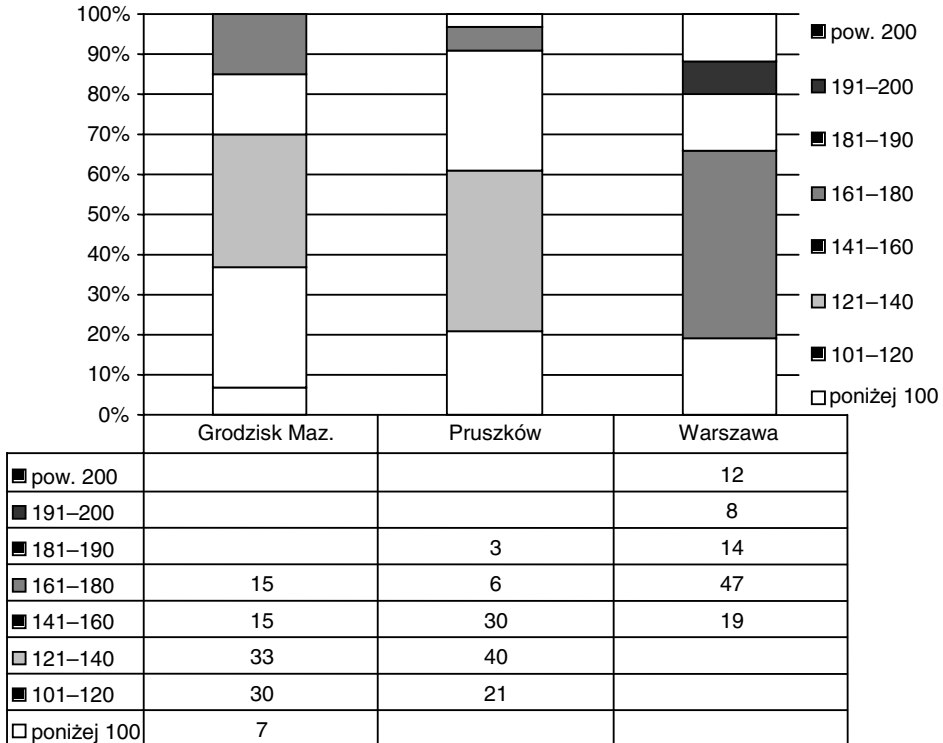
2) Rozporządzenie MENiS w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad z dnia 29 stycznia 2002 r. (DzU z 2002 r. Nr 13, poz. 125).

3) USTAWA o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r. (DzU z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późniejszymi zmianami).

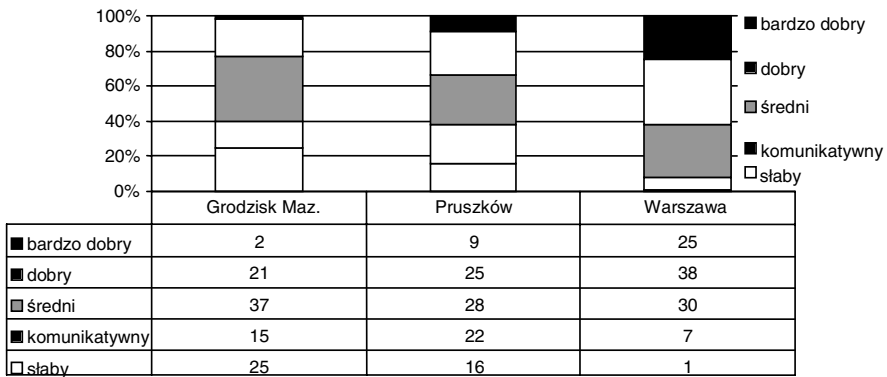
¹⁶ 16 pkt – liczba punktów możliwych do uzyskania ze sprawdzianu uzdolnień kierunkowych (język angielski), w tym: od 4 do 8 punktów za część pisemną (wynik niższy nie kwalifikuje kandydata do części ustnej) oraz od 4 do 8 punktów za część ustną (wynik niższy nie kwalifikuje kandydata do dalszej rekrutacji).

¹⁷ Zarządzenie nr 15 Mazowieckiego Kuratora Oświaty z dnia 17 marca 2006 r. w sprawie przyjmowania uczniów i słuchaczy do publicznych szkół ponadgimnazjalnych, dotychczasowych szkół średnich dla dorosłych na podbudowie programowej szkoły zasadniczej oraz szkół policealnych na rok szkolny 2006/2007KO.OA.0210-15/06.Zob.http://www.kuratorium.waw.pl/pl/kuratorium/zarzadzenia,1x859401063481156x1/zarzadzenie_nr_15_mazowieckiego_kurata_ora_oswiaty_z_dnia_17_marca_2006r.

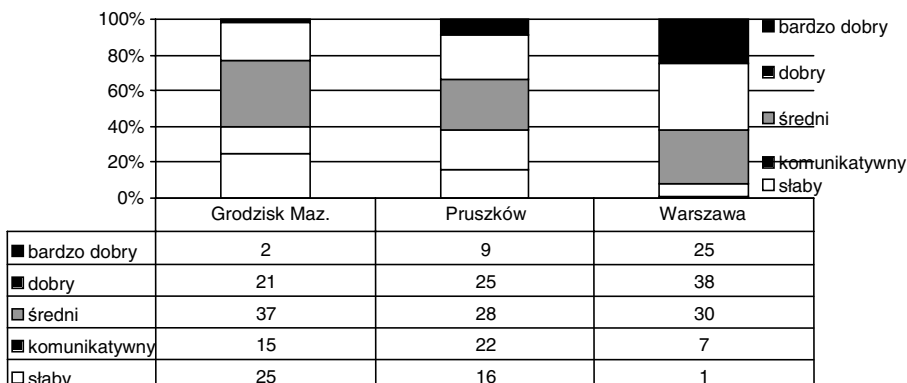
wyników sięgała w Grodzisku Maz. 180 punktów (15% respondentów), a w Pruszkowie 190 punktów (3% respondentów), to w warszawskim liceum wyniki takie uzyskało odpowiednio 47% i 14% ankietowanych.

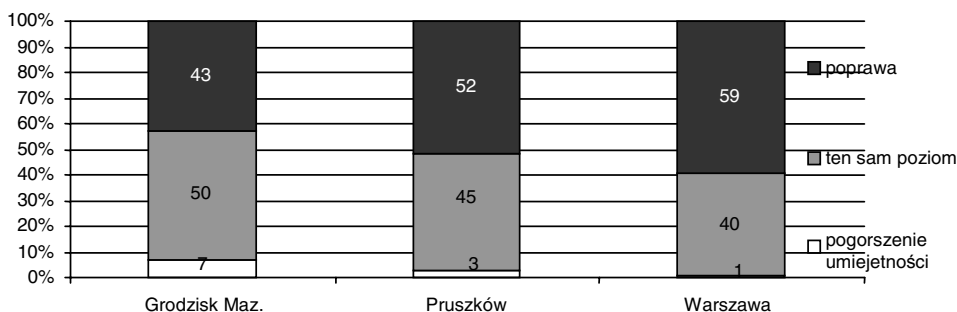
Rys. 7. Liczba punktów uzyskanych przez ucznia po ukończeniu gimnazjum

Rys. 8. Na jakim poziomie angielskiego byłeś przed liceum?

Rys. 9. Na jakim poziomie jesteś teraz?

Rys. 10. Wyniki nauczania języka angielskiego w poszczególnych szkołach

Poziom prezentowany przez uczniów ma przy tym wyraźny wpływ na wyniki uzyskiwane w liceum. Uczniowie poproszeni zostali o określenie poziomu języka angielskiego przed rozpoczęciem nauki w liceum oraz w chwili przeprowadzania egzaminu. Uzyskane wyniki przedstawione na rys. 8 i 9 potwierdzają, że uczniowie liceum w Grodzisku posiadali najmniejsze umiejętności językowe w chwili przyjęcia do szkoły średniej. Relatywnie słabe były również wyniki nauczania języka angielskiego w szkole. Na tej podstawie stwierdzone zostało, że tylko wśród uczniów liceum w Grodzisku w 7% przypadków uczeń nie tylko nie poprawił swoich umiejętności językowych, ale stwierdził, że uległy one pogorszeniu. Największy był również odsetek uczniów, którzy stwierdzili, że pozostali na tym samym poziomie (rys. 10).

Wyniki uzyskiwane przez uczniów podczas nauki w liceum pośrednio określić można również przez liczbę tzw. „zagrożeń”, czyli liczbę ocen niedostatecznych (jedynek) proponowanych przez nauczycieli przedmiotu na zakończenie każdego z dwóch semestrów. O ile poziom takich ocen jest porównywalny we wszystkich szkołach (w granicach od 47% w Pruszkowie do 62% w Warszawie), o tyle ich liczba jest bardzo zróżnicowana. Co czwarty respondent w Grodzisku Maz. i co trzeci w Pruszkowie zagrożony był pozostaniem w tej samej klasie co najmniej jeden raz (przy braku takich w Warszawie). W przypadku większej liczby tak niskich ocen uzyskano następujące wyniki:

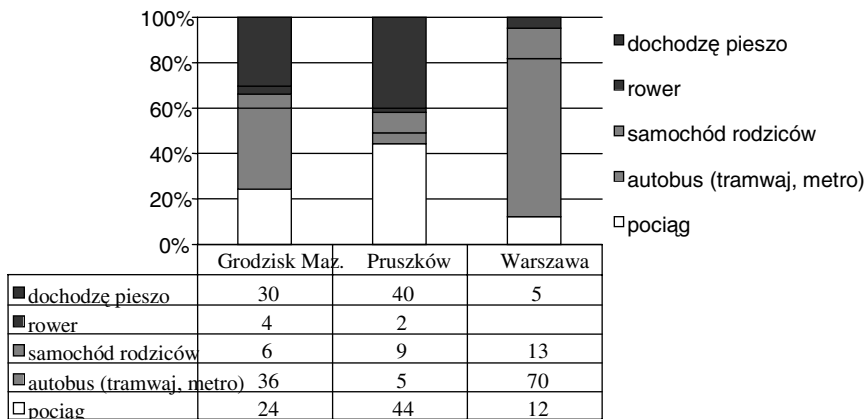
- porównywalny dla wszystkich szkół jest odsetek uczniów zagrożonych nie więcej niż trzy razy (od 13% w Grodzisku do 19% w Warszawie),
- do sześciu razy zagrożonych było 2% respondentów z Pruszkowa, 3% z Warszawy i aż 11% z Grodziska Maz.,
- w przypadku uczniów z Grodziska Maz. 3% zagrożonych powtarzaniem klasy było co najmniej siedem razy, a jeden z uczniów przyznał się do 11 zagrożeń.

3.3. Czynniki decydujące o wyborze szkoły średniej

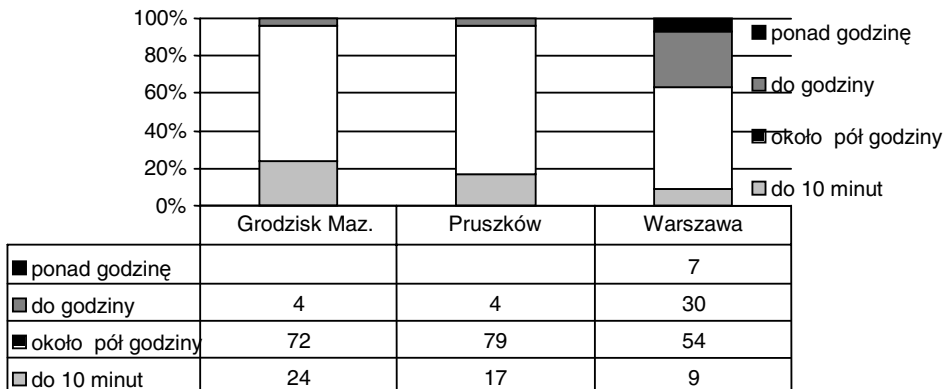
Dotychczasowa analiza wykazała, że im mniejsze jest miasto, tym atrakcyjność znajdującej się w nim szkoły średniej jest mniejsza. Przeprowadzone badanie pozwala określić czynniki decydujące o wyborze szkoły średniej. Respondenci poproszeni zostali bowiem o określenie dwóch czynników determinujących dokonany przez nich wybór. Konstrukcja ankiety pozwala przy tym określić jaki czynnik odegrał główną rolę.

Rysunek 13 przedstawia rozkład odpowiedzi uzyskanych na pytanie: „Jaki był jeden główny czynnik, który zdeterminował fakt, że zdecydowałeś się uczyć w szkole właśnie do tego liceum?”

- Dogodne połączenie ze szkołą było powodem wyboru szkoły dla niemal co trzeciego respondenta uczącego się w liceum w Grodzisku Maz. Dla porównania w Pruszkowie determinowało to wybór tylko 13%, w Warszawie – zaledwie 3%). Trzeba przy tym pamiętać, że zdecydowana część respondentów pochodzi ze wsi położonych w pobliżu Grodziska Maz., a wybór liceum w innym mieście wiąże się automatycznie z koniecznością dojazdu autobusem do Grodziska Maz. i przesiadką w inny środek lokomocji. Ponadto, znaczna część uczniów z Grodziska Maz. i Pruszkowa – ze względu na bliskość szkoły – nie musi do niej dojeżdżać (zob. rys. 11). Dokonany przez uczniów wybór w wyraźny sposób wpływa na czas poświęcony na dojazd do szkoły – patrz rys. 12.

Rys. 11. Środki lokomocji wykorzystywane przez uczniów w drodze do szkoły

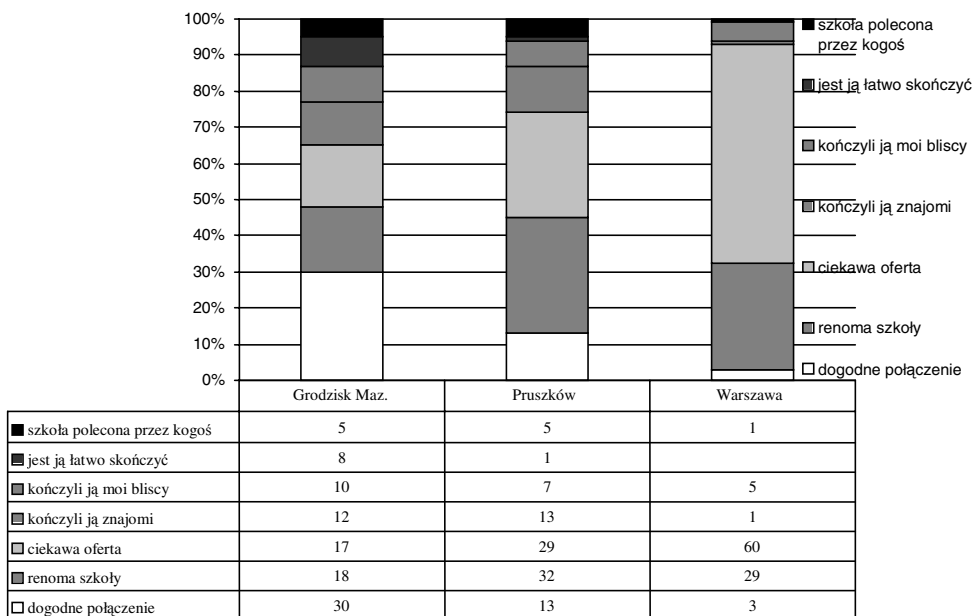

Rys. 12. Czas dojazdu do szkoły

- Najważniejszym czynnikiem decydującym o wyborze liceum Kopernika były ciekawe profile oferowane przez liceum (60% respondentów) oraz renoma, jaką cieszy się ta szkoła (28%). Również w Pruszkowie te dwa czynniki były najczęściej wymieniane wśród respondentów – odpowiednio 29% i 32%. W przypadku Grodziska Maz. uzyskane wyniki były znacznie gorsze – tylko co trzeci uczeń zdecydował się na Grodzisk Maz. z tego właśnie powodu. Nadmienić przy tym trzeba, że o ile grodziskie liceum wyróżnia się poziomem jedynie na tle szkół położonych w znacznie mniejszych miastach, to liceum Kościuszki przez wiele lat cieszyło się opinią dobrego liceum konkurującego skutecznie

z wieloma liceami w Warszawie. Istotne jest również to, że o ile w Grodzisku i Pruszkowie uczniowie zdecydowali się na swoją szkołę ze względu na proponowane profile, o tyle znaczna część uczniów warszawskiego liceum zachęcona została przez oferowaną przez szkołę dodatkową ciekawą ofertę edukacyjną – w tym języki, międzynarodowa matura i pozalekcyjne zajęcia dodatkowe (15%).

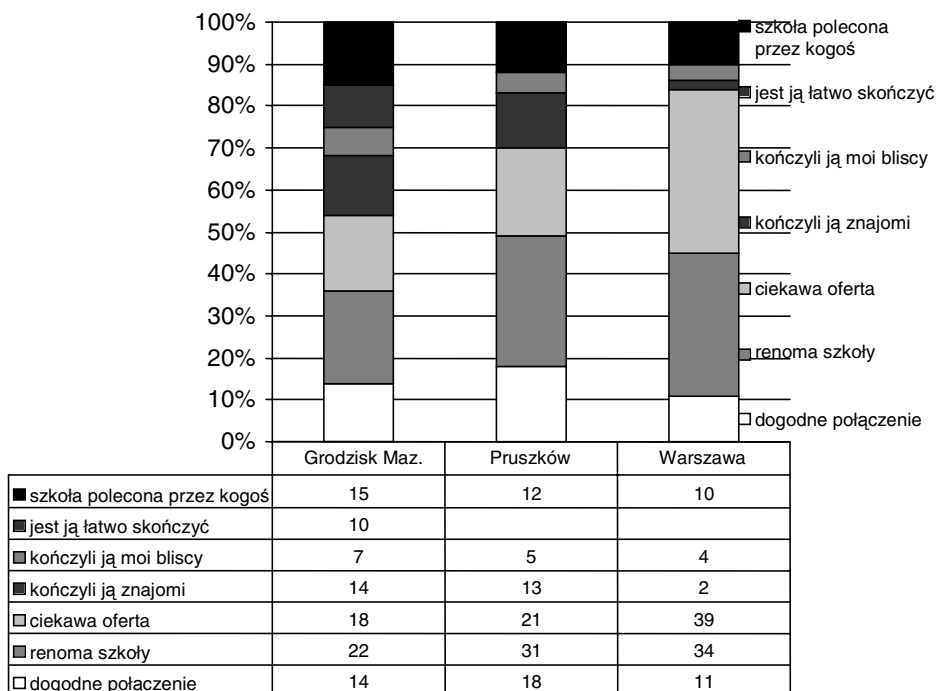
- W przypadku liceum w Grodzisku Maz. i w Pruszkowie stosunkowo duże znaczenie miały również względy towarzyskie – co czwarty respondent z Grodziska i co piąty w Pruszkowie przyznał, że wpływ na jego decyzję miało rodzeństwo i znajomi uczęszczający do tej szkoły.

Rys. 13. Główny czynnik determinujący wybór danego liceum

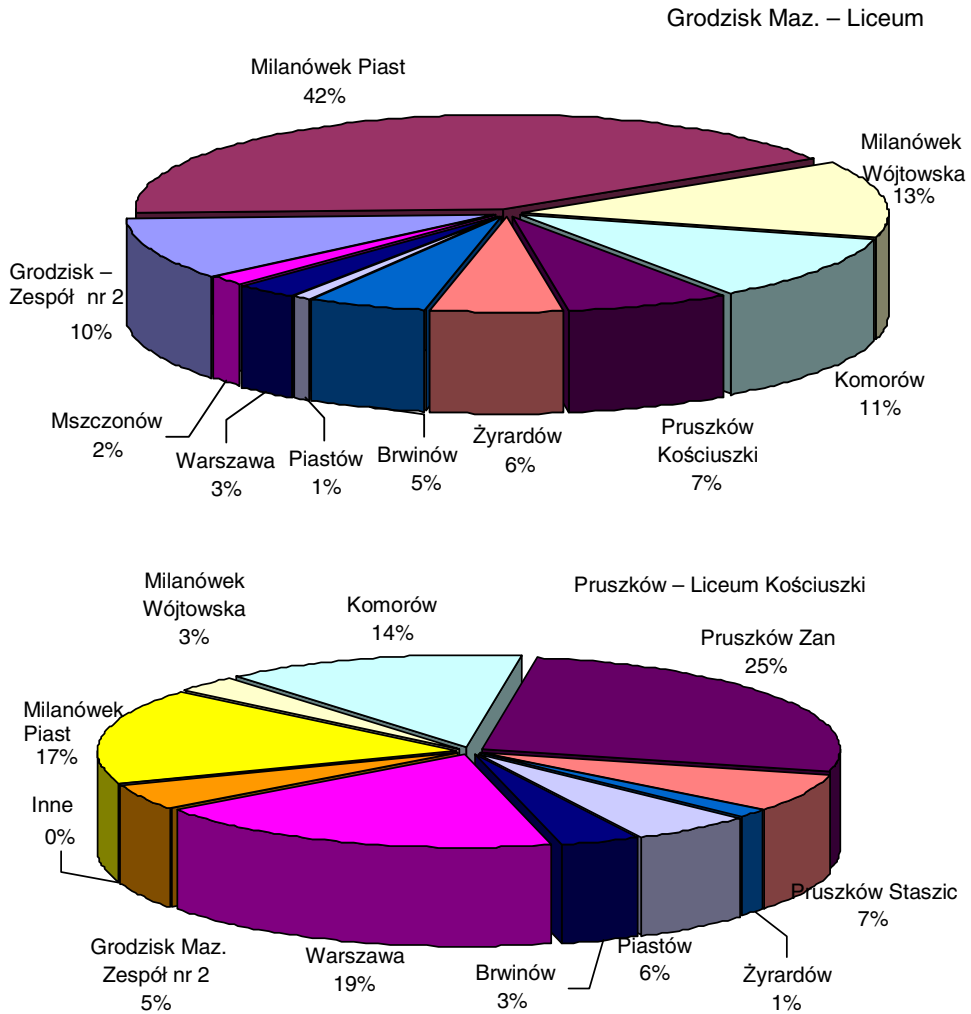
- 13% ankietowanych z Grodziska Maz. i 6% z Pruszkowa przyznało, że czynnikiem determinującym ich wybór była zasłyszana przez nich opinia o szkole. O ile jednak 5% respondentów w obydwu miastach szkoła została poleciana przez nauczycieli lub rodziców, o tyle w Grodzisku Maz. 8% ankietowanych wybrał szkołę ze względu na łatwość jej ukończenia.

W przypadku drugiego czynnika decydującego o wyborze szkoły rozkład odpowiedzi jest bardzo podobny (rys. 14).

Rys. 14. Drugi najważniejszy czynnik wyboru liceum

Punktem wyjścia do dalszych rozważań dotyczących dokonywanych przez gimnazjalistów wyborów stało się określenie, czy liceum, do którego uczęszczają respondenci, jest szkołą tzw. pierwszego wyboru. Okazało się, że we wszystkich trzech przypadkach zdecydowana większość ankietowanych uczy się w liceum, do którego najbardziej chciała się dostać – 93% uczniów z Kopernika, 81% z Kościuszki i 79% z Liceum w Grodzisku Maz. odpowiedziało, że jest to liceum pierwszego wyboru. Dla pozostałych, dla których nie znalazło się miejsce w ich wymarzonych szkołach, obecne liceum jest przeważnie drugim w kolejności – zaledwie dla 3 uczniów z Pruszkowa i 1 z Warszawy było ono trzecim wyborem. Aby poznać preferencje młodzieży dotyczące wyboru liceum, respondenci poproszeni zostali o wymienienie pozostałych liceów, do których składali aplikacje. Ponad połowa respondentów z Grodziska składała aplikacje do szkół średnich w pobliskim Milanówku (Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół nr 1 na ul. Piasta oraz Liceum Profilowane w Zespole szkół na ul. Wójtowskiej).

Rys. 15. Do jakich liceów jeszcze składałeś aplikacje?

W przypadku Pruszkowa co czwarty uczeń biorący udział w badaniu wymienił drugie z pruszkowskich liceów (Liceum Ogólnokształcące im T. Zana), a co piąty – szkoły milanowskie i warszawskie¹⁸. Uczniowie z Li-

¹⁸ W tym: IX Liceum Ogólnokształcące im. Klementyny Hoffmanowej – 6 os., XV Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Żeromskiego – 5 os., Liceum Ogólnokształcące im. Jarosława Iwaszkiewicza w Brwinowie – 5 os., XI Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Reja – 3 os.,

ceum im. Kopernika próbowali dostać się tylko i wyłącznie do szkół położonych na terenie Warszawy, przy czym największą popularnością cieszyły się Liceum im. Batorego (17%), Czackiego (15%) oraz Hoffmanowej (13%)¹⁹.

3.4. Plany życiowe licealistów

Nauka w liceum ogólnokształcącym, bez względu na jego profile, nie daje absolwentowi konkretnego zawodu. Dlatego też dla zdecydowanej większości respondentów kolejnym krokiem w ich życiu jest podjęcie studiów. Istnieje jednak grupa młodych ludzi, którzy z różnych powodów – nie określanych podczas badania – decyduje się na podjęcie pracy. Jak pokazują uzyskane wyniki, można wyznaczyć zależność pomiędzy wielkością miasta a dokonaniem przez uczniów wyborem dalszej drogi życia. Im miasto było bowiem mniejsze, tym większy był odsetek osób decydujących się na poszukiwanie pracy bezpośrednio po skończeniu nauki w szkole średniej. W Pruszkowie taką drogę życiową wybierze co dziesiąty respondent,

XVIII Liceum Ogólnokształcące im. E. Dembowskiego – 3 os., LXXVIII Liceum Ogólnokształcące im. M. Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej – 2 os., III Liceum Ogólnokształcące im. Gen. Sowińskiego, XV Liceum Ogólnokształcące im. N. Żmichowskiej, XXXVII Liceum Ogólnokształcące im. J. Dąbrowskiego, Zespół Państwowych Szkół Plastycznych na Smoczej, XII Liceum Ogólnokształcące im. H. Sienkiewicza, V Liceum Ogólnokształcące im. Ks. J. Poniatowskiego, VII Liceum Ogólnokształcące im. J. Słowackiego, II Liceum Ogólnokształcące im. S. Batorego, XXI Liceum Ogólnokształcące im. H. Kołłątaja – 1 os.

¹⁹ Pozostałe wyniki prezentują się następująco: LXVII Liceum Ogólnokształcące na Mokotowskiej – 10 os., XVII Liceum Ogólnokształcące im. A. Frycza-Modrzewskiego – 10 os., XVI Liceum Ogólnokształcące im. J. Lelewela – 9 os., XV Liceum Ogólnokształcące im. S. Żeromskiego – 8 os., XXI Liceum Ogólnokształcące im. H. Kołłątaja – 8 os., XVIII Liceum Ogólnokształcące im. J. Zamoyskiego – 7 os., XI Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Reja – 7 os., XXIV Liceum Ogólnokształcące im. C.K. Norwida – 7 os., XXXVII Liceum Ogólnokształcące im. J. Dąbrowskiego – 6 os., XXII Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. *Jose Marti* – 5 os., V Liceum Ogólnokształcące im. Ks. J. Poniatowskiego – 5 os., XIV Liceum Ogólnokształcące im. Staszica – 4 os., XXXIV Liceum Ogólnokształcące im. Miguela de Cervantesa, LXIV Liceum Ogólnokształcące im. I.ST. Witkiewicza, VI Liceum Ogólnokształcące im. T. Reytana – 3 os., XV Liceum Ogólnokształcące im. N. Żmichowskiej, III Liceum Ogólnokształcące im. Gen. Sowińskiego, VII Liceum Ogólnokształcące im. J. Słowackiego, CXXII Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół nr 51 im. I. Domeyki, IV Liceum Ogólnokształcące im. A. Mickiewicza, VIII Liceum Ogólnokształcące im. Władysława IV, L Liceum Ogólnokształcące im. Ruy Barbosy – 2 os., LXXXI Liceum Ogólnokształcące im. A. Fredry, LXII Liceum Ogólnokształcące Mistrzostwa Sportowego im. Generała Broni Władysława Andersa, LII Liceum Ogólnokształcące im. Wł. ST. Rejmonta, XVI Liceum Ogólnokształcące im. S. Sempołowskiej, LXXVIII Liceum Ogólnokształcące im. M. Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej, XII Liceum Ogólnokształcące im. płk. L. Lisa Kuli, LXX Liceum Ogólnokształcące im. A. Kamińskiego, XII Liceum Ogólnokształcące im. H. Sienkiewicza, XLV Liceum Ogólnokształcące im. R. Traugutta – 1 os.

w Grodzisku Maz. – co piąty (22%). Trzeba przy tym zaznaczyć, że 6% spośród nich nie ma jeszcze do końca sprecyzowanych planów, a połowa z pozostałych chce połączyć pracę ze studiami zaocznymi.

Na takie rozłożenie wyników wpływ mają nie tyle warunki finansowe rodziny ucznia, co poziom uzyskiwanej wiedzy. Trud włożony przez warszawskich licealistów w dostanie się do dobrego liceum oraz ukończenia go w widoczny sposób wpływa na ich dalsze plany. W dwóch pozostałych liceach na studia nie decydują się głównie uczniowie uzyskujący stosunkowo kiepskie wyniki w nauce, których rodzice nie posiadają wykształcenia wyższego.

Zakończenie

Czym zatem kierowali się uczniowie przy wyborze szkoły? Ważne były na pewno poziom kształcenia i oferta pozalekcyjna oraz osiągnięcia, jakimi szkoła może się pochwalić. Najczęściej wymieniali ten czynnik uczniowie warszawskiego „Kopernika”, który zajął 2 miejsce w Rankingu Liceów Warszawskich 2008 zorganizowanym przez czasopismo „Perspektywy” (w tym zdawalność matur na poziomie rozszerzonym oraz rekrutacja na wyższe uczelnie – 2 pozycja na SGH i Akademię Medyczną oraz 5 na Uniwersytet Warszawski)²⁰.

Nie bez znaczenia okazała się lokalizacja i dojazd, czyli możliwości pokonywania drogi do szkoły przez przynajmniej trzy lata swojej edukacji. Znaczenie tego czynnika malało jednak wraz ze wzrostem renomy szkoły – część uczniów Liceum Kopernika w Warszawie pochodziła z miejscowości znacznie oddalonych od Warszawy, a jedynym sposobem uczęszczania do szkoły było tymczasowe zamieszkanie w stolicy (bursy lub kwatery prywatne).

Zanim uczeń podjął decyzję o wyborze szkoły, często pytał o opinię znajomych, kolegów, koleżanki. Ważne było również to, co o danej szkole mówiło się w środowisku lokalnym, przy czym znaczenie miały nie tylko opinie pozytywne (wypowiedziane przez młodych ludzi), ale także niepochlebne opinie uczniów danej szkoły i ich rodziców. Ten ostatni czynnik okazał się ważny, zwłaszcza dla uczniów liceum położonego w Grodzisku.

Na podstawie dokonanej analizy stwierdzić można, że:

1. O wyborze szkoły średniej decyduje wiele czynników. Oprócz miejsca zamieszkania i wynikającej z tego konieczności pokonania trudności związanych z dojazdami do szkoły oraz wyników uzyskiwanych podczas nauki w gimnazjum, najważniejszym czynnikiem decydującym

²⁰ Zob. <http://www.edukacja.warszawa.pl/index.php?wiad=826> oraz <http://www.perspektywy.pl>.

- o wyborze szkoły średniej stała się oferta proponowana przez szkołę i wynikające stąd możliwości kontynuowania nauki w przyszłości na renomowanych uczelniach. Znaczenie tych czynników zmienia się w zależności od wielkości miasta.
2. Szkoły, w których przeprowadzono badanie porównywalne były pod względem liczby klas, zatrudnionych nauczycieli i uczących się uczniów. Ich obszar wpływów nie zależał jednak od ich wielkości, ale rósł wraz z rangą miasta, w którym się ona znajduje.
 3. Bliskość położenia Warszawy negatywnie wpływa na jakość kształcenia w miastach położonych w strefie podmiejskiej aglomeracji warszawskiej – widać to zarówno w przypadku Grodziska, jak i Pruszkowa. Jeszcze kilka lat temu obydwa licea stanowiły atrakcyjną ofertę dla uczniów szkół podstawowych, a szkoły mogły pochwalić się sukcesami w olimpiadach przedmiotowych. Coraz atrakcyjniejsza oferta szkół warszawskich, rozwój komunikacji, większa dostępność informacji oraz wzrost znaczenia wykształcenia spowodowały, że znaczna część najzdolniejszej młodzieży wybiera edukację w stolicy, dopatrując się w tym wyraźnych korzyści w możliwościach rozwoju i wyboru dalszej drogi życiowej. Tym samym bardzo trudny jest proces budowy renomy szkoły, a w związku z tym mało prawdopodobne jest, aby szkoły położone w strefie podmiejskiej mogły skutecznie konkurować ze stołecznymi liceami.
 4. Selekcja wstępna prowadzona przez szkoły decyduje o wynikach nauczenia oraz osiągnięciach, jakimi szkoła może się pochwalić – im mniejsze wymagania stawiane kandydatom starającym się o przyjęcie, tym gorsze miejsca w rankingach szkół średnich²¹.

²¹ We wspomnianym wcześniej rankingu „Perspektyw” nie znalazły się licea z Grodziska Maz. i Pruszkowa.

Ankieta

Moi mili! Proszę Was dziś, byście pomogli mi w zebraniu informacji do pracy zwanej „Extended Essay”. Wszystko, co musicie zrobić, to zakreślić bądź odpowiedzieć na pytania z poniższej ankiety. Ankieta jest anonimowa. Proszę pisać czytelnie, a pola z pytaniami otwartymi wypełniaj drukowanymi literami.

Pyt. 1. W jakiej miejscowości mieszkasz?.....

Pyt. 2. Czym przeważnie dojeżdżasz do szkoły (zakreśl jeden środek lokomocji, w którym spędzasz najwięcej czasu)?

- pociągiem
- autobusem
- rowerem/motorem/hulajnogą itp.
- dochodzę na piechotę
- samochodem z rodzicami bądź własnym

Pyt. 3. Jak długo zajmuje Ci dojazd/dojście do szkoły? (podaj w minutach)

.....

Pyt. 4. Do jakiego gimnazjum uczęszczałeś przed liceum? (podaj numer, nazwę gimnazjum i miejscowość)

.....

Pyt. 5. Jaki był JEDEN GŁÓWNY czynnik, który zdeterminował fakt, że zdecydowałeś/łaś uczęszczać właśnie do tego liceum?

- ciekawe profile oferowane przez liceum
- dobra renoma szkoły
- słyszałeś/łaś, że w tym liceum jest łatwo
- Twoje rodzeństwo uczęszczało do tego liceum
- Twoi znajomi tu szli, a Ty chciałeś/łaś z nimi
- nauczyciele/rodzice polecili Ci to liceum
- połączenie ze szkołą jest dogodne
- oferowana przez szkołę ciekawa oferta edukacyjna (zajęcia dodatkowe, języki)
- inne.....

Pyt. 6. Jaki był drugi (JEDEN) najważniejszy czynnik, który zdeterminował fakt, że zdecydowałeś/łaś się uczęszczać właśnie do tego liceum?

- ciekawe profile oferowane przez liceum

- dobra renoma szkoły
- słyszałeś/łaś, że w tym liceum jest łatwo
- Twoje rodzeństwo uczęszczało do tego liceum
- Twoi znajomi tu szli, a Ty chciałeś/łaś z nimi
- nauczyciele/rodzice polecili Ci to liceum
- połączenie ze szkołą jest dogodne
- oferowana przez szkołę ciekawa oferta edukacyjna (zajęcia dodatkowe, języki)
- inne.....

Pyt. 7. Czy liceum do którego uczęszczaś byłoby Twoim liceum pierwszego wyboru, tzn. czy najbardziej chciałeś dostać się właśnie do niego?

.....

Pyt. 8. Jeśli na pytanie 7 odpowiedziałeś/łaś NIE, proszę napisz, którym wyborem było liceum, do którego teraz uczęszczaś

Pyt. 9. Do jakich liceów jeszcze składałeś/łaś aplikacje?.....

Pyt. 10. Ile otrzymałeś/łaś punktów z egzaminu gimnazjalnego?

0–10; 11–20; 21–30; 31–40; 41–50; 51–60; 61–70; 71–75; 76–80; 81–85; 86–90; 91–95; 96–100

Pyt. 11. Ile otrzymałeś/łaś punktów łącznie po ukończeniu gimnazjum?

- poniżej 100
- 101–120
- 121–140
- 141–160
- 161–170
- 171–180
- 181–190
- 191–200

Pyt. 12. Ilu Twoich rodziców/opiekunów otrzymało wyższe wykształcenie?

- żaden
- jeden
- oboje

Pyt. 13. Czy po liceum zamierzasz iść na wyższe studia dzienne?

- tak
- nie

Pyt. 14. Jeżeli na powyższe pytanie odpowiedziałeś/łaś NIE, napisz co zamierzasz robić po ukończeniu liceum.....

Pyt. 15. Czy w czasie Twojego pobytu w liceum byłeś/łaś kiedykolwiek zagrożony/na z jakiegoś przedmiotu?

Tak / nie

Pyt. 16. Jeśli na powyższe pytanie odpowiedziałeś/łaś TAK, napisz ilukrotnie.....

Pyt. 17. Na jakim poziomie władałeś/łaś językiem angielskim przed rozpoczęciem nauki w liceum (słabym, komunikatywnym, średnim, dobrym, bardzo dobrym)?.....

Pyt. 18. Na jakim poziomie władasz językiem angielskim teraz (słabym, komunikatywnym, średnim, dobrym, bardzo dobrym)?

Wiek: 16 17 18 19 lat

Płeć: kobieta mężczyzna

Klasa: 1 2 3

Profil klasy:.....

Streszczenie

Wybór szkoły jest jedną z ważniejszych decyzji wpływających na życie dziecka, dlatego ważnym problemem staje się określenie podstawowych uwarunkowań podejmowanej decyzji. Opracowanie stanowi podsumowanie badań ankietowych przeprowadzonych wśród uczniów trzech liceów ogólnokształcących, położonych w różnych pod względem wielkości miastach aglomeracji warszawskiej (Warszawa, Pruszków i Grodzisk Mazowiecki). Badaniu poddane zostało pochodzenie terytorialne uczniów, uwarunkowania rodzinne (związane w dużej mierze z wykształceniem rodziców), wyniki uzyskiwane podczas nauki w gimnazjum. Uzyskane wyniki skonfrontowane zostały z ofertą edukacyjną oraz poziomem nauczania w poszczególnych liceach. Uwzględnione zostały również utrudnienia związane z rekrutacją do szkół oraz wprowadzane egzaminy wstępne.

W wyniku dokonanej analizy stwierdzone zostało, że o wyborze szkoły średniej decyduje wiele czynników. Oprócz miejsca zamieszkania i wynikającej z tego konieczności pokonania trudności związanych z dojazdami do szkoły oraz wyników uzyskiwanych podczas nauki w gimnazjum, najważniejszym czynnikiem decydującym o wyborze szkoły średniej stała się oferta proponowana przez szkołę i wynikające stąd możliwości kontynuowania nauki w przyszłości na renomowanych uczelniach. Znaczenie tych czynników zmienia się w zależności od wielkości miasta.

Chosen factors affecting decisions on choice of secondary school in Mazovian province (Pruszków, Warsaw and Grodzisk Mazowiecki)

Summary

Choice of school is one the important decisions influence on the life youth people that determination of conditionally of undertaken basic decisions becomes problem of the main a conditioned colleted decision. Elaboration presents recapitulation of questionnaire research carried among pupils of three general education secondary schools, largeness in different put in respect city agglomeration of Warsaw (Warsaw, Pruszków and Grodzisk Mazowiecki).

Territorial origin of pupils has been subjected to research, family conditions (in big measure with education of parents relate). Results of inquiry have been confronted with educational offer and with individual sec-

ondary schools level. Squeezes related have been taken into consideration with recruitment for schools and preliminary examinations were introduced.

As a result of performed analysis, it has been ascertained, that range of factor decide about election of average school. Except residence and from this necessity of overcome difficulty relate with approaches for school result and during science in future on famous colleges results gotten. Meaning of this determinations is changed depending on largeness of towns.